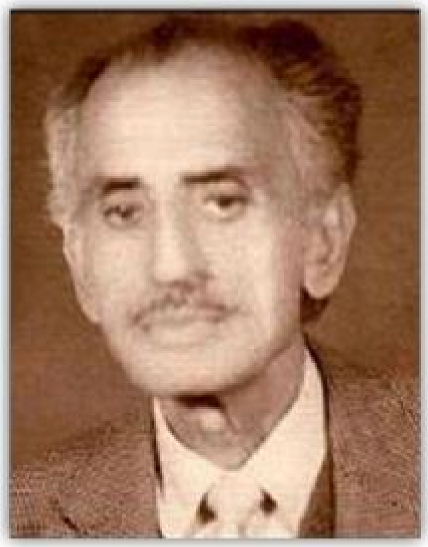

د پاک زړي، وطنپال او ویاړلي شاعر
اروابناد عبدالقدوس پرهیز
د شعرونو ارزونه

انجنیر عبدالقادر مسعود

زموږ په افغاني ټولنه کې او زموږ د پښتو او پښتني نهضت په ویښولو کې شعر او شاعري د پښتو ادب په تاریخ کې چې د پیړیو پیړیو راهیسې زموږ خلک ورسره یو ځانګړې مینه او علاقه لري د هر چا پام یې ځانته را اړولي دی، او په دی لاره کې زموږ ادیبانو او لیکوالانو د خپل قلم، علم او فکر په وسیله د ادب وړانګې ځلانده ساتلي دي.د هر لیکوال او شاعر آثار او لیکنې او د دوی لوی مقام د موږ په ټولنه کې یو ځانګړې ځای لري او زموږ خلک دوی ته په درنه سترګه ګوري.زموږ هیوادوال هغه تصویرونه، انځورونه، خیالونه، تشبیهات، کنایات، استعارات، سپیڅلي او پاک احساسات او عواطف چې شاعرانو او لیکوالانو په خپلو شعرونو او لیکنو کې په ډیر عالي او انساني شکل بیان کړې دي، په ډیر خلوص او مینه هغه ستایي او هر څوک په خپل ذوق سره برابر ترینه خوند اخلي.

يو له دغو نامتو او وتلو شاعرانو او ليکوالانو څخه ارواښاد عبدالقدوس پرهيز د ارواښاد شمس الدين خان زوی دی، چې په (۱۲۹۴) هه ش کال کې د ننګرهار په ولايت کې د کوز کنړ په ولسوالي کې زيږيدلی دی.د يادونې وړ ګڼم چې د ارواښاد عبدالقدوس پرهيز پلار ارواښاد شمس الدين خان هم د خپل وخت يو نامتو، تکړه او وتلې او پيژندل شوې ادبي او فرهنګي شخصيت و.دی ديارلس کاله په ننګرهار کې د مطبوعاتو مدير و، او همزمان د اتحاد مشرقي د جريدی مسوؤل هم و.ده په خپل وخت او مهال کې په سلګونو ادبي، اجتماعي، سياسي مقالې او ليکنې د اتحاد مشرقي په اونيزه او نورو جرايدو او مطبوعاتو کې خپاره کړې دي.د ننګرهار دسيمې ټول ادبي او فرهنګي شخصيتونه د ده د نوم سره آشنايي لري او زياتره ادبي او فرهنګي څيرې له ده د ادبي او فرهنګي افکارو څخه په خپل وخت کې ګټه اخيستی ده او د ده شخصيت ته په ډيره درنه سترګه ګوري.

ارواښاد عبدالقدوس پرهيز لومړنۍ زده کړې د کوز کنړ په ولسوالي کې د سيدجمال الدين افغان په لومړنۍ ښوونځی کې سر ته رسولې دي.او د لوړو زده کړو څخه د ځينو ستونزو له کبله بی برخې پاتی شوې دی، خو سره له دی هم هغه ذوق او مينه چې ده د علم او ادب سره لرله ده مروجه ديني، اجتماعي او ادبي علوم د خپل پلار او د ننګرهار د نورو عالمانو او پوهانو څخه زده کړل.هغه مينه او علاقه چې ده د شعر او ادب سره لرله او هغه ذاتي استعداد چې خدای پاک ده ته ورپه نصيب کړې و، ده په خپلو هلو ځلو د نامتو شاعرانو او ليکوالانو په سطح ځان ورساوه.

پرهيز صاحب د پښتو ادب يو پياوړی او خوږ ژبی شاعر او ليکوال دی، چې په مختلفو ادبي او فرهنګي برخو کې په ډير عالي توګه خپلې دندې تر سره کړې دي.

د ننګرهار ولايت د قبايلو د لوی مديريت د مرستيال په توګه، په ننګرهار کې د مطبوعاتو د لوی مدير په توګه، د ننګرهار د ورځپاڼې د مسوؤل او چلوونکي په توګه، په کابل کې د مطبوعاتو د مستقل رياست د داخلي نشراتو دلوی مديريت د مسلکي غړي په توګه، په مزارشريف کې د ولايت د مطبوعاتو د مديريت د مرستيال په توګه او د مامورينو د پښتو کورسونو د آمر په توګه، په پروان کې د مطبوعاتو په مديريت کې د باختر آژانس د نماينده په توګه، او د پښتو کورسونو د آمر په توګه، د پکتيا په ولايت کې د مطبوعاتو د مديريت او د وړانګې د جريدې د مرستيال په توګه، د مطبوعاتو د مستقل رياست د داخلي نشراتو د لوی مديريت د پښتو خپرونو د څانګې د آمر په توګه، د پښتو ټولنې د مسلکي غړي په توګه او د لغاتو د څانګې د مدير په توګه، د کابل راديو د رياست د خپرونو د پښتو برخې د مرستيال په توګه، د باختر آژانس د رياست د مرستيال په توګه، د کابل د ښاروالی د پامير د جريدې د مسوؤل مدير په توګه، د قطغن د ولايت د اشکمش د اولسوال په توګه، په مزارشريف کې د شورتيپې دا ولسوال په توګه او د

پښتون کوټ د اولسوال په توګه، په ملي شوراکې د اولسي جرګې د اتمې دورې د وکیل په توګه، د مساوات د جریدې د تاسیس کوونکي په توګه، او همداسی په نورو مطبوعاتي او نشراتي موسساتو کې د یو لیکوال، شاعر او ژورنالیست په حیث کار کړې دی.
د ده شاعري او د ده لیکنې ډیرې خوږې او په زړه پورې دي.دی هغه نامتو وتلې لیکوال او شاعر دی چې د ده آثار او لیکنې په مطبوعاتو کې ځلیدونکي مثال دی.د ده په سلګونو شعرونه، تحقیقي، اجتماعي، سیاسي، ادبي او فرهنګي لیکنې او مقالې په جرایدو او مجلو کې خپاره شوې دي، چې د خپل وخت د ډیرو ښو آثارو په توګه تل خپل ارزښت ساتلې دی.د ده چاپ شوي آثار دا دي
۱- د پوهانو افکار
۲- ادبي لیکنه د نثرونو خطي مجموعه
۳- فرزند صالح په دري ژبه لیکنه ده
۴- د زړه بڅری شعري مجموعه
۵- ده ډیری کیسی لیکلي دي چې له هغو جملو څخه درې ادبي کیسې یې د انیس په ورځپانو کې چاپ شوې دي
۶- د ټوکو مینه
۷- ښاپیرۍ
۸- تړون
او همداسې نورې لیکنې.

د ده د ادبي او فرهنګي شخصیت او د ده د آثارو په هکله که هر څومره ولیکو او څیړنې وربانديې وکړو بیا هم کم دي، خو د ده د آثارو له جملو څخه د (زړه بڅری) اثر د یو لوړ ادبي اثر په توګه د ادب دوستانو له خوا ډیر استقبال او د قدر او ستاینې وړ ګرځیدلی دی، چې په دی هکله زموږ یو شمیر مخکښو، نامتو او پیاوړو لیکوالانو خپلې ارزونې کړې دي.
ارواښاد شمس الدین مجروح صاحب چې زموږ د هیواد یو نامتو، پیاوړی او پیژندل شوی ادبي او فرهنګي شخصیت و، په خپله یوه لیکنه کې د ارواښاد پرهیز صاحب د زړه بڅری د اثر په هکله داسی وایي:
(د ښاغلي پرهیز د اشعارو مجموعه یا د ده د زړه بڅری زما د نظره تیر شول رشتیا د ده د زړه آرزوګانې د پښتون او پښتني دنیا په باب کښې او د ده ادیبانه او شاعرانه تخیلات د عشق په عالم کې، په

دی مجموعه کې راټول شوی او د ده دنیایی جوړه کړې ده.دا دنیا به د چا خوښه او د چا به نه وي خوښه مګر دا د شاعر دنیا ده او شاعر د هر څه نه زيات خپل عالم ته قايل وي که د شاعر په سترګه دی دنيا ته وګوری نو د دې نه بله ښه اوښکلی دنيا نشته.)

پرهيز صاحب زموږ د هيواد يو با احساسه ليکوال او با درده شاعر دی.دی په خپلو شعرونو کې د وطن، ولس، استقلال، آزادی، خپلواکی، سولی او سوکالی، لوړ همت، او د ملي اتحاد او يوالي سره مينه او د مظلومانو او خواريکښو خلکو سره خواخوږی او د ظلم او استبداد سره مبارزه، د پښتو او پښتونوالي سره ژوره علاقه په ډيرو لوړو خيالونو او ژورو فکرونو او تصويرونو کې څرګند کړي دي.د بيلګې په توګه:

تل ستا خدمت ته يم ولاړ په ټينګه ملا وطنه زما ليلی وطنه

په هر يو کار کې لټومه ستا رضا وطنه زما ليلی وطنه

وطنه ته مې مشال زه دې پتنګ يم ليوال

په سولو نه يمه تال لرمه تل دغه خيال

تل ستا د مينې اور کې خوښ يمه جليا وطنه زما ليلی وطنه

يا:

خدايه سمسور لرې مدام باغ و بوستان د ولس

چې په کې تل خوږې نغمې کړی بلبلان د ولس

که ولس غواړی چې دعوه يی د حقوقو وشی

بويه يو موټی شی په ټينګه ټول مشران د ولس

يا:

استقلال ژوند دی سعادت دی زمونږ

دا پښتنواله او عزت دی زمونږ

دا چې په پت او ابرو ژوند کوو مونږ

ټول برکت د حريت دی زمونږ

یا:

آزادی زمونږ نشان دی

آزادی زمونږ ایمان دی

پدی لوړو جګو غرو کې

پدی ترو او کمرو کې

پدی شنو ښکلو درو کې

شهیدانو ادیرو کې

ننګ غیرت عزم عیان دی

توریالی هر یو افغان دی

یا:

څوک چې ژوند کوی مدام په لوړ همت

په فرسنګو لیری درومی تری ذلت

شپه او ورځ ربړونه ګالی او زیار باسی

خپله ګټه تل مدام خوری په عزت

یا:

ای ظالمه مظلومان ربړوې ولې؟

کبرجنه تل خواران کړوې ولې؟

دغه زور طاقت چې تا ته خدای درکړی

پرې بیوسه ضعیفان ژړوې ولې؟

یا:

دکلی کور او قام په منځ کې چې ګوندۍ آچوی
چې په لمسون او شیطانۍ همیشه خلک جنګوی
وینی د قام خوری په دې چم خپل اعتبار زیاتوی
داسی خانان او ملکان سر په بلا غواړو مونږ

یا:

نه مې بل درد، نه بل فشار نه افسون ژړوی
فقط په سرو سترګو مې تل غم د پښتون ژړوی
د تمدن کاروان چې ګورمه ډیر وړاندی تللی
خود مې د قام دغه دروند خوب سباوون ژړوی

یا:

پښتونه غوره کړه ژوندون ځان ته انسان شانتی
څو به د بل هوسا ته کار کوې حیوان شانتی
شول ملیتونه ټول آزادځی د لوړتیا په لوری
یواځی ته بیواکه پاتی یی ناتوان شانتی

یا:

پښتونه ځان دې کړه تکړه وکړه همت په جهان
ملادې کړه ټینګه په ملایندو علمیت په جهان
همیشه وایی ننګیالی او توریالی یمه زه
نن دې فرصت دی ژر بنکاره کړه ننګ غیرت په جهان

یا:

نړی واله زړوره توریالی قومه پښتونه
ژر بنکاره دې کړه میرانه، بیا پوره کړه خپل هوډونه
یو ځلی بیا ټولې نړی ته میړنتوب دې خپل څرګند کړه

خپل تاریخ په غور ګوره چې وو ښڅګه ستا نیکونه

یا:

دخیال وزرونه مې کړل خلاص ځمکه آسمان لټوم

زه د پښتو پښتنوالی ښکلی جهان لټوم

چه کړی د تورو په بریښنا کې سره رودونه روان

داحساساتو په دنیا کې دا طوفان لټوم

همدا رنګه ارواښاد عبدالروف بینوا چې زموږ د هیواد یو پیاوړی، نامتو او د درناوې وړ یو ادبي او فرهنګي شخصیت دی په خپله یوه لیکنه کې داسی وايي:

(د ښاغلي پرهیز د زړه بڅری زما سترګی روښانه کړې، زه ویلای شم چې دا بڅری په حقیقت کې د ښاغلي پرهیز د ملي او قوي دردونو د هغه پټ اور بڅری دی چې تل د دردمندو او حساسو زلمیو د زړونو ګوګل تود ساتی او حرارت یې د دوی د تودې وینې فعالیت زیاتوي.

داسی بڅری به یقینا یو وخت داسی لمبه وزیږوی چې تیاره زړونه به پری رڼا شی لکه چې پخپله پرهیز وايي:

زما (بڅری) به یووخت بلی لمبی وکوی

پټ په خوږ لن کې مې خاموشه ډیر تاونه شته دی

د پرهیز افکار پښتنو لیکوالانو ته څرګند دی، او دوی به یقینا دا خبره راسره ومنی چې د پرهیز په لیکنو او اشعارو کې یو مخصوص درد ګډ او پټ دی چې د یوه حساس او دردمند لیکوال او شاعر سره وړ دی.

په دی کتاب کې ښاغلي پرهیز د پښتنو د ژوند پر هر اړخ باندی رڼا اچولی ده او په ډیر دقت یې د پښتنو افتخار ستایلی او نواقص یې تنقید کړی دی.)

په رشتیا سره چې پرهیز صاحب یو درونږ او د پاکو او سپیڅلو صفاتو خاوند شخصیت دی.د ده شعري کلام ډیر ساده او په زړه پوری دی، چې هر څوک کولای شي د هغه نه ګټه واخلي.

دی د رواني طبعی، نرم اونازک اولطیف هنر اوفن شاعر دی.د ده په شعري کلام کې دښکلا ژور هنري مفهوم، دحسن او جمال عشق او محبت، سوز او ګداز، د طبعیت د مناظرو هنري ښکلا، حماسي، تصوفي او اخلاقي فکرونه او تصورونه په ډیر لطیف انداز او افکارو کې معرفي او انځورشوي دي.دبیلګې په توګه:

که هر انسان په لاس کې تینګ د خدای قرآن ونیسی
نو هله یوه شه لوړ مقام به دانسان ونیسی
انسان شریف دی پیدا کړی پاک الله له ازل
هم یی رتبه ورته ورکړی په ملکو افضل

یا:

ای خالقه خوله کې ژبه د ثنا را
په مغزو کې د عرفان ښکلې رڼا را
چې دځان اود جهانه خبر نشم
پاکې مینې له رحیق ډکه صهبا را

یا:

هغه څوک چې په عرفان سره حسیب شی
په نظر دټولو خلکو به حبیب شی
مستغنی به وی په ژوند په هر ځای کې
چه دعلم خزانې د چا نصیب شی

یا:

زما مغزو کې دې استاذه ښه رڼا پیدا کړه
سترګې مې وی خو بینای پکې هم تا پیدا کړه
تا مې په ژبه کې د لوست دپاره سا پیدا کړه
تا مې په روح کې د پوهنی څه برښنا پیدا کړه

یا:

زما د اوښکو مرغلرونه پوښتنه وکړه

دخپلو مستو شوخو سترګونه پوښتنه وکړه

زما د سوی زړه د هیلونه پوښتنه وکړه

خپلو ښو او کږو وریځو نه پوښتنه وکړه

چې د (پرهیز) د مینی کچ درته ښکاره شی لیلی

له زړه دې لیری دا سودا تراره شی لیلی

یا:

جانانه تا سره خو مینه ډیرینه لرمه

د ډیری مینی او اخلاص ډکه سینه لرمه

لکه پتنګ مې ستا دمخ په شمع ځان سیزلی

دسوزو ناز ډرامه ښکلی رنګینه لرمه

یا:

د خپل آشنا د لاسه تل په زړه زخمونه خورمه

په لپولپو د زړه وینی او غمونه خورمه

چې یی د مینې سمندر کې مې لاهو کړلو ځان

په دم قدم اوس له طوفان ټکرونه خورمه

یا:

نه وینم ستا د ناز خندابیا چیرته؟

نشته دی سیال دې د ښکلا بیا چیرته؟

چې مې زړګی پرې لړ ډاډه غوندی شی

نشته زما د زړه لیلی بیا چیرته

یا:

جار دي شم ساقی شراب پیالي پیالي

راکړه دم په دم چي شم خولي خولي

وچي تړسیدلي شونډی ناست یمه

حیف چي بهار درومی بی نشي نشي

یا:

په کار مي هیڅوک نشو د هجران په توره شپه کي

محبوبی کړه رڼا زما جهان په توره شپه کي

که غم دي د بیلتون راباندی جوړه توره شپه کړه

خو جوړ د زړه لمبو کړ چراغان په توره شپه کي

یا:

یوه شپه تته رڼا کي په ژړا وم

لکه شمع سوزیدمه یک تنها وم

شمع ورو ورو سوزیده ویلي کیدله

سوز گداز د عشق نه ډیر په واویلا وم

یا:

یا شمع شه بلیږه پلوشو سره راځه!

یا ځان ستی پتنگ کړه د اسروسره راځه!

یا دا کړه یا هغه خو په رموز د ژوندون پوه شه

ژوندون سوزو گداز دی د اسروسره راځه!

یا:

جار دي شم جار نور د چشمانه زما

د راز و نیاز ښکلی جهانه زما

نوره دي مینه پتولی نشم

لوخړی خېژ ی له ګریوانه زما

یا:

زما او ستا منځ کې پټ راز دی چه رسوایی نه کړې!

د خوږې مینی راز و نیاز دی چه رسوایی نه کړې!

زه لکه شمع ویلې کیږم او سوزیږم درته

زما په برخه دا ګداز دی چه رسوایی نه کړې

اروانباد عبدالرحمن پژواک چې زموږ د هیواد یو نوښتګر، او مخکښ لیکوال دی د پرهیز صاحب په هکله په خپله یوه لیکنه کې داسی وایي:

(د پرهیز اشعار به د ده د زړه بځری وي اماد هر پښتون د زړه سره خپل خاص ربط لري.

زما رابطه د زلمی پښتنود آثارو سره هغه رابطه ده چې دپښتو دژبې د ترقي د هیلی سره یی لرم.پرهیز په شروع کې فاتحه د پخوانیو په شان وړاندی کړی اما د دی کتاب په زړه کې یی هغه ارمانونه څرګند کړي چه د ننی پښتنو په زړونو کې ده، د پرهیز د اشعارو سادګی زما ډیره خوښه شوه دا سادګی په شعر کې هغه سلاست دي چې لوی صفت ګڼل کیږي.)

پرهیز صاحب په خپلو لیکنو او شعرونو کې د ټولنې غمیزې اوناخوالې، د ژوند دردونه، خوږې اوترخې، نیمګړتیاوې اوستونزې، عاطفي، ملي او انساني احساسات او د ټولنیز مناسبات، عدالت، انصاف، او وطن پرستي، دپښتون ملت او د ولس وینبول او د دوی عیبونه او نیمګړتیاوې وربښودل په ډیر ښکلو انځورونو، سمبولونواو لوړو خیالونو کې معرفي او ترسیم کړی دي.دبیلګی په توګه:

ورک په مایوسی کې یم، هیله رانه ورکه ده

مینی پسی ګرزم هر ځای مینه رانه ورکه ده

توری تروږمی کې تل، بابېزې لوڅې پوڅې کړم

وچ لکه لرګې شومه چې وینه رانه ورکه ده

یا:

څله ګرزې سر هوا کې کبرونه؟
د فانی دنیا په شتو کوې وياړونه
خدای دې هير دی په دنيا دستا تکيه ده
په دغه لاره کې ګالی تل ربړونه

يا:

خدايه زړه کې ډيوه بله د الفت را
خوار غريب سره د مرستی حکومت را
چې د لاسه مې خواران په چيغو سروی
وچ په بند ښه له دې لاسه فراغت را

يا:

که آرام هوسا، ژوند غواړی د پوهنې توان پيدا کړه
د زړه سره ځان تکړه کړه په همت عرفان پيدا کړه
ناپوهی توری تروږمی نه، هله ژر شه ځان بهر کړه
خپل تياره جهان د پاره لوی علمی دوران پيدا کړه

يا:

پوهه ژوند دی، رڼايی ده، بی له پوهې ژوندون ګران دی
چا چه پوهه ټينګه کړی، هغوي خيال نن تر آسمان دی
د پوهنې لوی ډيوې خو، وي روښانه زمونږ کور کی
اوس چه پاتی يو تياره کی، ټول قصور زمونږ د ځان دی

يا:

سوزو تل تر تل د ځانځانی په سرو اورونو کی
وينه مو شوه سپينه حرارت نشته په زړونو کی
وينه مو شوه سپينه يو دبل غوښنو ته ناست يو مونږ

دغسی ناخوالی کوو وایو چه بیا راست یو مونږ

یا:

چې ټول ملت په سمه لار اوپه قانون وی روان

لوی او واړه په یو هدف د خپل سمون وی روان

د خپل هیواد د اعتلا په پیوستون وی روان

حاکم محکوم، خان او غریب په یو مضمون وی روان

یا:

دا پیغام د دوران شام و سحر دی

ویښ شه ویښ کنه خاک دې په سر دی

له پخوا کړې نارې چه ډیر سیخ یم

د زمری ځوی اتل د تاریخ یم

له دې ویاړ نه کوم سود میسر دی؟

ویښ شه ویښ کنه خاک دې په سر دی

یا:

ځلمی پښتون یم دپښتو ټوله معنی پیژنم

چې پکې ژوند کړم دشرف هغه دنیا پیژنم

مور په زانګو کې راته درس د قربانی راکړی

د ابراهیم خلیل الله دین له پخوا پیژنم

وطن ناموس دی دناموس ساتنه فرض ده په ما

دې فریضه کې لوی ایثار دخدای رضا پیژنم

یا:

ولی ته داسې غافل یی، وایم تاته ای پښتونه

خدایږو خدایږو چې ورکیږی که کوی نور هم خوبونه

وایایست څو به په اوژو وړی، دپردو، درانه بارونه

ځو زغمی به په ذلت کې، د خونخوارو دا ظلمونه
دپردو له ګوډاګیانو، پاسی خپل وطن مو پاک کړی
بیا دخپلی آزادی د دښمنانو سینی چاک کړی
ای پښتونه پاسه ویښ شه، آخ ډب د دنیا ګوره
خپلواکی ته غورزنګونه او جګړې هره خوا ګوره

اروانباد ګل پاچا الفت چې زموږ په ټولنه کې یو ستر نامتو، مجتهد، نوښتګراومفکر لیکوال او شاعر دی د پرهیز صاحب په هکله په خپله یوه لیکنه کې داسې وایي:

(د ښاغلي پرهیز د زړه بڅری چې د ده داشعارو مجموعه ده ما ټول ونشو کتلی مګر ډیر ښه ښه شعرونه مې پکې ولوستل چې په ربښتیایي شعري کیف درلود او شعري محاسن پکې ؤ.دپرهیز په شعر کې سربیره په سلاست او روانی هغه شی هم موجود دی چې شعر ورته ډیر ضرورت لري چې هغه احساسات او عواطف دی څنګه چې ښاغلی پرهیز یو سپیڅلی او پاک زړه پښتون دی چې دحق او حقیقت په مقابل کې نورو شیانو ته څه ډیره اعتنا نلری او هر کله جرءت او صراحت نه کار اخلی شعر یې هم د همدغی جذبې له تاثیر لاندی جذابیت پیدا کړیدی چې په زړونو ډیر اثر لری.زه دا اشعار د قدر وړ ګڼم او په ډیر ښه قیمت ورته قایل یم.دوطن مینه، دملیت احساس، انسانی عواطف او دیوه دردمند زړه اغیزی پدی اشعارو کې ډیر ښه ځای لري او زړونو خاوندان ورته په ډیر ښه نظر ګوري.)

په پای کې غواړم ووایم چې په ربښتیا سره پرهیز صاحب زموږ دپښتو ادب په تاریخ کې یو وتلي اوپیژندل شوې لیکوال او شاعر دی.ده دخپلوادبي او قلمي لیکنو په وسیله دپښتو ادب د ودی اوپرمختیا لپاره ډیر زیات کوشش کړې دی، چې د ده نوم لکه دنورو لیکوالانواو شاعرانو په څیر زموږ دهیواد د ادب په تاریخ کې نه هیریدونکې اونه ورکیدونکې دی.

(یاد دی ژوندي او د ده ادبي ډیوې دی تل بلې اوسي.)

په ډېر درنښت،

انجنير عبدالقادر مسعود

دپرهیز صاحب د شعري اثر نه مو چې (د زړه بڅرى) نومیږي یو څو شعرونه خوښ کړي دي، چې د تاسو ادب دوستانو پام ورته راګرځوم:

زما ليلی وطنه!!

تل ستا خدمت ته یم ولاړیه تینګه ملا وطنه زما لیلی وطنه
په هر یو کار کي لټومه ستا رضا وطنه زما لیلی وطنه
وطنه ته مي مشال زه دي پتنګ یم لیوال
په سولو نه یمه ټال لرمه تل دغه خیال
تل ستا دمیني اور کي خوښ یمه جلیاوطنه زما لیلی وطنه
ته زما باغ وبوستان ښبتن دې مه کړه خزان
وي دی ستا خوښ بلبلان کله راتلی شی قارغان؟
د غیرت توره مي تر ملا مالیار یم ستا وطنه زما لیلی وطنه
فولادی زغر د غیرت لرم په تن دهمت
ټوپک په لاس د وحدت کوم د ستا حفاظت
بد خوا غلیم کله پریږدمه ستا په خوا وطنه زما لیلی وطنه
پښتون عسکر یمه زه لوی ځیکر وریمه زه
لکه اژدریمه زه په غلیم بریمه زه
د ننګ په ځای کي د سرکله کړم پروا وطنه زما لیلی وطنه
پښتون عسکر یم زمری په بل چا نه کړم تیری
که څوک په ما کړی تیری زه به تري وړمه بری

ښنتن مى مل يم مسلمان تاج د ايشيا وطنه زما ليلى وطنه
ما ظالمان رټلى ښكيلاک ګران رټلى
هم خاينان رټلى په سپين ميدان رټلى
دآزادۍ لمر کړی شوغلی ستا په فضا وطنه زما ليلى وطنه
افغانستان ساتمه خپل لوړ نشان ساتمه
پت د انسان ساتمه په هر زمان ساتمه
دا مي لوړلى د (پرهيز)په دي انشا وطنه زما ليلى وطنه

ځلمی پښتون!

ځلمی پښتون يم دپښتو ټوله معنی پيژنم
چې پکې ژوند کړم دشرف هغه دنيا پيژنم
مور په زانګو کي راته درس د قربانۍ راکړی
د ابراهيم خليل الله دين له پخوا پيژنم
وطن ناموس دی دناموس ساتنه فرض ده په ما
دې فريضه کي لوی ايثار دخدای رضا پيژنم
وړی جنازې د شهيدانو د آسمان ملکي
لويه رتبه دشهادت زه په ريښتيا پيژنم
زه داسی مرګ په ينځه و ختم له ښتنه غواړم
هم افتخار د نوی نسل په سبا پيژنم
که څوک زما په حريت او آزادی بلوڅيږی
زه به هغه ظالم روا ځانته غزا پيژنم
دغه پيغام په لوړ آواز دی زما ټول پښتون ته
چي بی د توري دپت ژوند لکه عنقا پيژنم
توری له تيکو نه بهر کړی يا چار يار وکوی!

د کمينه غلام تنبه ته دا فتوا پيژنم
دغه پيغام دی د(پرهيز) دلروبروپښتون ته
چي پښتني ژوندته آزاد د پښتونخوا پيژنم

لوی ظفر!!

د دنيا موقتی ژوند دی، نن سبا ترې کوچ سفر دی
دا چي هست دی په دنيا کي، لوی سفر ته يی حضر دی
که زر کاله څوک ژوندی وی، خو بيا هم مرګ ورپسی دی
چي نيته د مرګ پوره شی، هغه دم بيا لاس په سر دی
مال دولت اولاد شی پاتی، په تش لاس ترې روانيزی
ګور کفن دی هم په شک کي، چاته رسی خدای خبر دی
د انسان هميشنی ژوند، پس له مرګه دی عقبی کي
مومنان ځی جنتوته، ملحدانوځای سقر دی
مومنان به وی تل پاتی، د بهشت په نعمتو کي
هلته حوری او غلمان دی، لوی نعمت حوض کوثر دی
دشيدو، شاتو، شرابو ويالی ډکي وې رواني
دا توصيف په پاک قرآن کي، الله کړی مکرر دی
د دنيا په نعمتو هم شکر ډير کوه (پرهيزه)
چي ديدار درب ته ورشی دا نو څومره لوی سفر دی؟

عرفان

هغه څوک چې په عرفان سره حسیب شی
په نظر دټولو خلکو به حبیب شی
مستغنی به وی په ژوند په هر هر ځای کې
چه دعلم خزانې د چا نصیب شی
ناپوهی د میکروبو سره به یی جنګ وی
چه دپوهی په حکمت سره طبیب شی
کوم ناپوه که په طالع او چانس شی وړاندی
بله ورځ ارومرومخ په نشیب شی
علم زده کړه او مسلح شه د اخلاقو
ځکه هر ځای د لمانځنی وړ ادیب شی
چه رنځور پخپل (پرهیز) کی احتیاط نه کړی
بیا آخته په بابېړي هغه غریب شی

پوهنه رڼا ده

پوهه ژوند دی، رڼایی ده، بی له پوهي ژوندون ګران دی
چا چه پوهه تینګه کړی، هغوي خیال نن تر آسمان دی
د پوهنې لوی ډیوی خو، وي روښانه زمونږ کور کی
اوس چه پاتی یو تیاره کی، ټول قصور زمونږ د ځان دی
تېر په تېره، تېر به هیر کړو، عزیزانو اوس هم وخت شته
ځان سمبال په علم وفن کړی، چه پراخ درته میدان دی
په دې هر سړی قایل دی، چه بی پوهی ژوند هیڅ نه شی
بی له پوهی به ژوند وشی، خو دا ژوند د مړو په شان دی

هغه خلک چه نړی کې، پر مخ تللی په شان شان دی
هغه واړه وطنپاله، ساینس پوه تخنیکران دی
د(پرهیز) د (زړه بڅری) په خوږ لن د ننه کار کړی
وخت به راشی چه په پوهه، دا هیواد گل وگلزار کړی

بهار درومی!

جار دي شم ساقی شراب پیالي پیالي
راکړه دم په دم چې شم خولي خولي
وچې ترسیدلي شونډی ناست یمه
حیف چې بهار درومی بی نشي نشي
گوره زاهد ناست دی د شاهد سره
سر پري شرابونه دی ولي ولي
خلاس کړه دخم سر چې خمار مات کړمه
وکړم په هر پیک په غم حملي حملي
داسی نغمه سر کړه چې یاران مست شی
پورته شی محفل کې ولولي ولي
دا تنده به ماته کړم (پرهیزه)ستا
بس دی زیاتی مه کوه گیلي گیلي

توره شپه

په کارمي هيڅوک نشو دهجران په توره شپه کې
محبوبی کړه رڼا زما جهان په توره شپه کې
که غم دې بېلتون راباندی جوړه توره شپه کړه
خو جوړ د زړه لمبو کړ چراغان په توره شپه کې
توپان د ارمانونو مې ودان زړه کې پيدا کړه
شروع چې مې د سترګو شی باران په توره شپه کې
تياری او تروږمی کې رانه ورکه لاره چاره
پوه نه يم چيرته لېږدی مې کاروان په توره شپه کې
(پرهيزه) په ژړا ژړا کې بار د زړه سپکيږی
فايده ده خپه نشی د باران په توره شپه کې

زه او شمع

يوه شپه تته رڼا کې په ژړا وم
لکه شمع سوزيدمه يک تنها وم
شمع ورو ورو سوزيده ويلې کيدله
سوز ګداز د عشق نه ډير په واويلا وم
ما وې شمعې ته په څه داسې ژړا کړې
زه اريان ستا دې ژړا ته لا پخوا وم
شمعی وی په نری ژبه په ژړا کې
چې له اصله سوز ګوداز ته زه پيدا وم
څو چې سوزم ويلې کيږم ژوندی پايم
که دا نه وی لا د وخته زه فنا وم

هومره ژوند کړم چې سوکړی شم سر تر پایه
زه پخوا لا یوه دژوند پدی معنی وم
حقیقت د بیوسی شمعی څرګند کړ
که څه هم (پرهیز) د سوز ګداز اشنا وم

هیریږی کله؟

جانانه ستا ښکلی یادونه مي هیریږی کله؟
مستي مستی او ستا نازونه مي هیریږی کله؟
که په بیوزلی زړه مي بار راز راز غمونه دی ډیر
واړه به هیر کړم ستا غمونه مي هیریږی کله؟
ستا د خوږو شونډو مزه چې یو ځل ما څکلی
په ژوندانه کي دا خوندونه مي هیریږی کله؟
ستا خوږه مینه مي په وینو کې توپونه وهی
دا تلوسي او دا ټوپونه مي هیریږی کله؟
(پرهیز) به مړ شی په ارمان کې خاوری به شی
ستا په مړوند د ناز خوبونه مي هیریږی کله؟

مینه دزړه کار دی

تا نه چي زړه خپل صبر ولی نه شم
چاره مي څه ده څه کولی نه شم
دا دزړه کار دی هیڅ تدبیر نه منی

دا مې تقدیر دی بدلولی نه شم

په تروه تنده راته مه ګوره هیڅ

مینه کې دا وضع زغملی نه شم

دننه زړه کې مې بریښونه کیږی

دا په هیڅ شی ټکرولی نه شم

ستا استغنا می ژړوی محبوبی

سیلاب د اوښکو وچولی نه شم

(پرهیز)خو تاته معصوم زړه درکړی

دا معصوم هیڅ کرارولی نه شم

د مینی دنیا

ستا ښکلی دنیا ته په هوس ارمان راغلی یم

لاس دمینې راکړه چې زه ډیر ستومان راغلی یم

کښینه مخامخ راسره ای محبوبی جار دې شم

ګوره سوی لوی د پتنګ په شان راغلی یم

ښه په مینه مینه نازولې راته وګوره

ستا د خوږو سترګو په آرزو حیران راغلی یم

ستا په لټه راغلم راته ګوره د مجنون په شان

ستا لیدو د پاره په ژړا افغان راغلی یم

وکوه زړه سوی او ډیره مینه ته له ماسره

خیر که مسافر یم زه په ښه ګومان راغلی یم

راشه د سرو شونډو په پیاله مې تنده ماته کړه

مات به خپل (پرهیز) کړم زه په کلک پیمان راغلی یم

ښکلی خیال

بیګاه ښه شپه وه تا سره ناست په پالنګ ومه زه
د دنیاګۍ ټولو غمونو نه په ځنګ ومه زه
ما درته کړی ګیلې مانې تا کړې دناز خبرې
ستا د سرکو شونډو ښکلا ته پواترنګ ومه زه
د ډیری مینی غورزو پرزو کې ناڅاپه ویښ شوم
چې نه وصال و نه مینا نه ستا په ځنګ ومه زه
یواځې پروت ومه زه (پرهیز)ستا په خیالونو کې ډوب
په صبحدم کې مایوسی سره په جنګ ومه زه

د قدر شپه

هغه شپه یاده کړه چې دواړه خوا په خواوسره
ناز نیازونو کې غمونه جدا وسره
دییغلتوب مستو مستیوکې غرقا آوی ته
زه د ځوانی په نشه ډوب وم معما وسره
په ناز مکیز به سر زما په ځنګل کیښوده تا
ما به کړې لوبې ستا د زلفو اژدها وسره
ستا شرابی شونډو کې پټی د ځوانی نشی وې
زه مست خراب وم ستا دحسن د مینا وسره
د قدر شپه وه ای (پرهیزه) بیا به راشی کله؟
چې رازو نیاز کې محو شوی تر سبا وسره

د شونډو مسکا!

ليلى ستا په سرو شونډو کې موسکا مزه کوی
ربنتياچې نازنينى ستا ادا مزه کوی
په ډيره توده مينه مې يو ځل خواته نژدى شه
قسم چې دا ستا خوله له هرې خوا مزه کوی
چې ته نازو نخرى کړی زه عذرونه او زاری
په ترخ کې غلې غلې څه عطا مزه کوی
که باى مى لوده عقل هيڅ ګرم نه يم محبوبى
د مينى د پوړی دا ارتقا مزه کوی
(پرهيز)به سپيلنى شى ستا د حسن په مجمر کې
محبوبى دا لوګى تاته بيا بيا مزه کوی

مستې خبرى!

وينځى چه مې زړه تل له غمونونه
جار شم د مغان ډکو خمونونه
فرش مې مصلې کړه د ساقې پښو ته
اخلمه اوس خوند ډکو جامونونه
ژوند مې ابته شو پرهيزونو کې
هسې شوم ستومانه دې سوچونونه
لار د خرابات مې اوس نيولى ده

موړ يم د چلو رياضتونونه

کله وی مستی کله خمار دلته

وينم جهانونه د کيفونونه

خوش يم د رندانو په محفل کی اوس

بيا مې مونده ژوند دې اتيونونه

مست وخراب خوښ يم خرابات کې پروت

نه کړم انتفاع د چا پندونونه

دا مستي خبرې د جنون نه دی

کړمه دا له پوهی او فکرونونه

ما چه خپل (پرهيز) په ميو مات کړلو

ګرم يم دخوبانو له نازونونه

ژوندی فکرونه!

نړۍ واله زړوره توريالی قومه پښتونه

ژر ښکاره دې کړه ميرانه، بيا پوره کړه خپل هوډونه

يو ځلی بيا تولې نړۍ ته ميړنتوب دې خپل څرګند کړه

خپل تاريخ په غور ګوره چې وو څنګه ستا نيکونه؟

د وطن ليلی په مينه هغوی تير له مال وسر وو

له وطنه يی ځارول تل خپل مالونه او سرونه

دا په تا څه کانی وشوی چې ډب ډوب په خوب وده يی

ړوند او کوڼ شوې ګورې نه چې په تا کيږی څه چمونه

لور په لوری ترقی ده خلک وختل آسمان ته

ته اوس هم نه کوی پام چې په تا څه کيږی کارونه؟

بی له پوهی ژوندون ګران دی په نړۍ کې که پوهيږی

شوه دنیاد هغوی خلکوچې ژوندی لری فکرونه

ستا دې لوړو، غرو، رغونو، د غیرت کلکه زانګوکې

دې روزلی ننګیالی او ډیر پتمن ستر سترِ مېړونه

ته بچی یی د دې خاوری حلالی زوی د پلرو خپل

ته هم هغه شان پښتون شه زده کړه هغه شان خویونه

دغه هسک او اوچت غرونه دا څپاندلوی سیندونه

که ته پوه شی ستا لوړتیا ته، دا دی واړه مخزنونه

برښنا شته ستا په سیندوکې، غرونه ډک دی له فولاډو

لویی دښتی درته خار کړی، چې ته جوړ کړی لوی بندونه

راشه پاڅه په کلک عزم، متې و نغاړه خپل کارته

ای (پرهیزه) وایم تاته، راشه پریږده نور بحثونه

شنبه، ۳۱ اکتوبر ۲۰۱۰

www.esalat.org

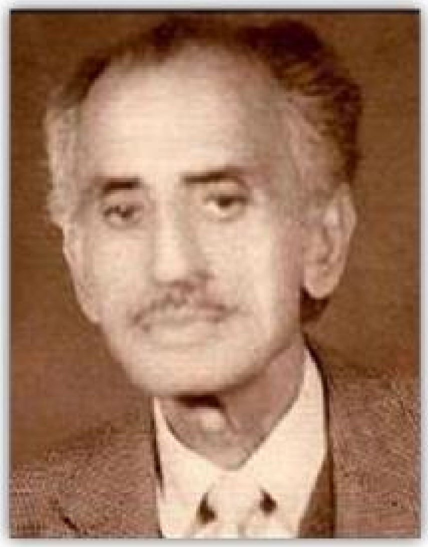

د پاک زړي، وطنپال او ویاړلي شاعر
ارواښاد عبدالقدوس پرهیز
د شعرونو ارزونه

انجنیر عبدالقادر مسعود

زموږ په افغاني ټولنه کي او زموږ د پښتو او پښتني نهضت په ویښولو کې شعر او شاعري د پښتو ادب په تاریخ کي چي د پیړیو پیړیو راهیسي زموږ خلک ورسره یو ځانګړې مینه او علاقه لري د هر چا پام یي ځانته را اړولي دی، او په دی لاره کي زموږ ادیبانو او لیکوالانو د خپل قلم، علم او فکر په وسیله د ادب وړانګي ځلانده ساتلي دي.د هر لیکوال او شاعر آثار او لیکني او د دوی لوی مقام د موږ په ټولنه کي یو ځانګړې ځای لري او زموږ خلک دوی ته په درنه سترګه ګوري.زموږ هیوادوال هغه تصویرونه، انځورونه، خیالونه، تشبیهات، کنایات، استعارات، سپیڅلي او پاک احساسات او عواطف چي شاعرانو او لیکوالانو په خپلو شعرونو او لیکنو کي په ډیر عالي او انساني شکل بیان کړي دي، په ډیر خلوص او مینه هغه ستایي او هر څوک په خپل ذوق سره برابر ترینه خوند اخلي.

یو له دغو نامتو او وتلو شاعرانو او لیکوالانو څخه اروابناد عبدالقدوس پرهیز د اروابناد شمس الدين خان زوی دی، چې په (۱۲۹۴) هه ش کال کې د ننګرهار په ولایت کې د کوز کنړ په ولسوالي کې زیږیدلی دی.د یادوني وړ ګڼم چې د اروابناد عبدالقدوس پرهیز پلار اروابناد شمس الدين خان هم د خپل وخت یو نامتو، تکړه او وتلي او پیژندل شوې ادبي او فرهنګي شخصیت و.دی دیارلس کاله په ننګرهار کې د مطبوعاتو مدیر و، او همزمان د اتحاد مشرقي د جریدی مسوؤل هم و.ده په خپل وخت او مهال کې په سلګونو ادبي، اجتماعي، سیاسي مقالي او لیکنې د اتحاد مشرقي په اونیزه او نورو جرایدو او مطبوعاتو کې خپاره کړې دي.د ننګرهار دسیمې ټول ادبي او فرهنګي شخصیتونه د ده د نوم سره آشنایي لري او زیاتره ادبي او فرهنګي څیرې له ده د ادبي او فرهنګي افکارو څخه په خپل وخت کې ګټه اخیستی ده او د ده شخصیت ته په ډیره درنه سترګه ګوري.

اروابناد عبدالقدوس پرهیز لومړنۍ زده کړې د کوز کنړ په ولسوالي کې د سیدجمال الدين افغان په لومړنۍ بنوونځی کې سر ته رسولي دي.او د لوړو زده کړو څخه د ځینو ستونزو له کبله بی برخې پاتی شوې دی، خو سره له دی هم هغه ذوق او مینه چې ده د علم او ادب سره لرله ده مروجه دیني، اجتماعي او ادبي علوم د خپل پلار او د ننګرهار د نورو عالمانو او پوهانو څخه زده کړل.هغه مینه او علاقه چې ده د شعر او ادب سره لرله او هغه ذاتي استعداد چې خدای پاک ده ته ورپه نصیب کړې و، ده په خپلو هلو ځلو د نامتو شاعرانو او لیکوالانو په سطح ځان ورساوه.

پرهیز صاحب د پښتو ادب یو پیاوړی او خوږ ژبې شاعر او لیکوال دی، چې په مختلفو ادبي او فرهنګي برخو کې په ډیر عالي توګه خپلې دندې تر سره کړې دي.

د ننګرهار ولایت د قبایلو د لوی مدیریت د مرستیال په توګه، په ننګرهار کې د مطبوعاتو د لوی مدیر په توګه، د ننګرهار د ورځپاڼي د مسوؤل او چلوونکي په توګه، په کابل کې د مطبوعاتو د مستقل ریاست د داخلي نشراتو دلوی مدیریت د مسلکي غړي په توګه، په مزارشریف کې د ولایت د مطبوعاتو د مدیریت د مرستیال په توګه او د مامورینو د پښتو کورسونو د آمر په توګه، په پروان کې د مطبوعاتو په مدیریت کې د باختر آژانس د نماینده په توګه، او د پښتو کورسونو د آمر په توګه، د پکتیا په ولایت کې د مطبوعاتو د مدیریت او د وړانګی د جریدې د مرستیال په توګه، د مطبوعاتو د مستقل ریاست د داخلي نشراتو د لوی مدیریت د پښتو خپرونو د څانګې د آمر په توګه، د پښتو ټولنې د مسلکي غړي په توګه او د لغاتو د څانګې د مدیر په توګه، د کابل راډیو د ریاست د خپرونو د پښتو برخې د مرستیال په توګه، د باختر آژانس د ریاست د مرستیال په توګه، د کابل د بناروالی د پامیر د جریدې د مسوؤل مدیر په توګه، د قطغن د ولایت د اشکمش د اولسوال په توګه، په مزارشریف کې د شورتیپې دا ولسوال په توګه او د

پښتون کوټ د اولسوال په توګه، په ملي شوراکې د اولسي جرګې د اتمې دورې د وکیل په توګه، د مساوات د جریدې د تاسیس کوونکي په توګه، او همداسی په نورو مطبوعاتي او نشراتي موسساتو کې د یو لیکوال، شاعر او ژورنالیست په حیث کار کړې دی.

د ده شاعري او د ده لیکنې ډیرې خوږې او په زړه پورې دي.دی هغه نامتو وتلی لیکوال او شاعر دی چې د ده آثار او لیکنې په مطبوعاتو کې ځلیدونکي مثال دی.د ده په سلګونو شعرونه، تحقیقي، اجتماعي، سیاسي، ادبي او فرهنګي لیکنې او مقالې په جرایدو او مجلو کې خپاره شوې دي، چې د خپل وخت د ډیرو ښو آثارو په توګه تل خپل ارزښت ساتلی دی.د ده چاپ شوي آثار دا دي

۱- د پوهانو افکار

۲- ادبي لیکنه د نثرونو خطي مجموعه

۳- فرزند صالح په دري ژبه لیکنه ده

۴- د زړه بڅرې شعري مجموعه

۵- ده ډیرې کیسې لیکلې دي چې له هغو جملو څخه درې ادبي کیسې یې د انیس په ورځپانو کې چاپ شوې دي

۶- د ټوکو مینه

۷- ښاپیرې

۸- ترون

او همداسې نورې لیکنې.

د ده د ادبي او فرهنګي شخصیت او د ده د آثارو په هکله که هر څومره ولیکو او څیړنې ورباندې وکړو بیا هم کم دي، خو د ده د آثارو له جملو څخه د (زړه بڅرې) اثر د یو لوړ ادبي اثر په توګه د ادب دوستانو له خوا ډیر استقبال او د قدر او ستاینې وړ ګرځیدلی دی، چې په دی هکله زموږ یو شمیر مخکښو، نامتو او پیاوړو لیکوالانو خپلې ارزونې کړې دي.

اروابناد شمس الدین مجروح صاحب چې زموږ د هیواد یو نامتو، پیاوړی او پیژندل شوی ادبي او فرهنګي شخصیت و، په خپله یوه لیکنه کې د اروابناد پرهیز صاحب د زړه بڅرې د اثر په هکله داسی وایي:

(د ښاغلي پرهیز د اشعارو مجموعه یا د ده د زړه بڅرې زما د نظره تیر شول رشتیا د ده د زړه آرزوګانې د پښتون او پښتنې دنیا په باب کښې او د ده ادیبانه او شاعرانه تخیلات د عشق په عالم کې، په

دی مجموعه کې راټول شوی او د ده دنیایی جوړه کړې ده.دا دنیا به د چا خوښه او د چا به نه وي خوښه مګر دا د شاعر دنیا ده او شاعر د هر څه نه زيات خپل عالم ته قايل وي که د شاعر په سترګه دی دنيا ته وګوری نو د دې نه ښله ښه اوښکلی دنيا نشته.)

پرهيز صاحب زموږ د هيواد يو با احساسه ليکوال او با درده شاعر دی.دی په خپلو شعرونو کې د وطن، ولس، استقلال، آزادی، خپلواکی، سولی او سوکالی، لوړ همت، او د ملي اتحاد او يوالي سره مينه او د مظلومانو او خواريکښو خلکو سره خواخوږی او د ظلم او استبداد سره مبارزه، د پښتو او پښتونوالي سره ژوره علاقه په ډيرو لوړو خيالونو او ژورو فکرونو او تصويرونو کې څرګند کړي دي.د بيلګې په توګه:

تل ستا خدمت ته يم ولاړ په ټينګه ملا وطنه زما ليلی وطنه

په هر يو کار کې لټومه ستا رضا وطنه زما ليلی وطنه

وطنه ته مې مشال زه دې پتنګ يم ليوال

په سولو نه يمه ټال لرمه تل دغه خيال

تل ستا د مينې اور کې خوښ يمه جليا وطنه زما ليلی وطنه

يا:

خدايه سمسور لرې مدام باغ و بوستان د ولس

چې په کې تل خوږې نغمې کړی بلبلان د ولس

که ولس غواړی چې دعوه يی د حقوقو وشی

بويه يو موټی شی په ټينګه ټول مشران د ولس

يا:

استقلال ژوند دی سعادت دی زمونږ

دا پښتنواله او عزت دی زمونږ

دا چې په پت او ابرو ژوند کوو مونږ

ټول برکت د حريت دی زمونږ

يا:

آزادی زمونږ نشان دی

آزادی زمونږ ايمان دی

پدی لوړو جګو غرو کې

پدی تږو او کمرو کې

پدی شنو ښکلو درو کې

شهيدانو اديرو کې

ننګ غيرت عزم عيان دی

توريالی هر يو افغان دی

يا:

څوک چې ژوند کوی مدام په لوړ همت

په فرسنګو ليری درومی تری ذلت

شپه او ورځ ربړونه ګالی او زيار باسی

خپله ګټه تل مدام خوری په عزت

يا:

ای ظالمه مظلومان ربړوې ولې؟

کبرجنه تل خواران کړوې ولې؟

دغه زور طاقت چې تا ته خدای درکړی

پرې بيوسه ضعيفان ژړوې ولې؟

یا:

دکلی کور او قام په منځ کې چې ګوندۍ آچوی

چې په لمسون او شیطانۍ همیشه خلک جنګوی

وینی د قام خوری په دې چم خپل اعتبار زیاتوی

داسی خانان او ملکان سر په بلا غواړو مونږ

یا:

نه مې بل درد، نه بل فشار نه افسون ژړوی

فقط په سرو سترګو مې تل غم د پښتون ژړوی

د تمدن کاروان چې ګورمه ډیر وړاندی تللی

خود مې د قام دغه درونډ خوب سباوون ژړوی

یا:

پښتونه غوره کړه ژوندون ځان ته انسان شانتی

څو به د بل هوسا ته کار کوې حیوان شانتی

شول ملیتونه ټول آزادځی د لوړتیا په لوری

یواځی ته بیواکه پاتی یی ناتوان شانتی

یا:

پښتونه ځان دې کړه تکړه وکړه همت په جهان

ملادې کړه ټینګه په ملایندو علمیت په جهان

همیشه وایی ننګیالی او توریالی یمه زه

نن دې فرصت دی ژر ښکاره کړه ننګ غیرت په جهان

یا:

نړۍ واله زړوره توریالی قومه پښتونه

ژر ښکاره دې کړه میرانه، بیا پوره کړه خپل هوډونه

یو ځلی بیا ټولې نړۍ ته میړنتوب دې خپل څرګند کړه

خپل تاریخ په غور ګوره چې وو څنګه ستا نیکونه

یا:

دخیال وزرونه مې کړل خلاص ځمکه آسمان لټوم
زه د پښتو پښتنوالی ښکلی جهان لټوم
چه کړی د تورو په بریښنا کې سره رودونه روان
داحساساتو په دنیا کې دا طوفان لټوم

همدا رنګه ارواښاد عبدالروف بینوا چې زموږ د هیواد یو پیاوړی، نامتو او د درناوې وړ یو ادبي او فرهنګي شخصیت دی په خپله یوه لیکنه کې داسی وایي:

(د ښاغلي پرهیز د زړه بغری زما سترګی روښانه کړې، زه ویلای شم چې دا بغری په حقیقت کې د ښاغلي پرهیز د ملي او قوي دردونو د هغه پټ اور بغری دی چې تل د دردمندو او حساسو زلمیو د زړونو ګوګل تود ساتی او حرارت یې د دوی د تودې وینې فعالیت زیاتوي.
داسی بغری به یقینا یو وخت داسی لمبه وزیږوی چې تیاره زړونه به پری رڼا شی لکه چې پخپله پرهیز وایي:

زما (بغری) به یووخت بلی لمبی وکوی
پټ په خوږ لن کې می خاموشه ډیر تاونه شته دی

د پرهیز افکار پښتنو لیکوالانو ته څرګند دی، او دوی به یقینا دا خبره راسره ومنی چې د پرهیز په لیکنو او اشعارو کې یو مخصوص درد ګډ او پټ دی چې د یوه حساس او دردمند لیکوال او شاعر سره وړ دی.
په دی کتاب کې ښاغلي پرهیز د پښتنو د ژوند پر هر اړخ باندی رڼا اچولی ده او په ډیر دقت یې د پښتنو افتخار ستایلی او نواقص یی تنقید کړی دی.)

په رشتیا سره چې پرهیز صاحب یو درونږ او د پاکو او سپیڅلو صفاتو خاوند شخصیت دی.د ده شعري کلام ډیر ساده او په زړه پوری دی، چې هر څوک کولای شي د هغه نه ګټه واخلي.

دی د رواني طبعی، نرم اونازک اولطیف هنر اوفن شاعر دی.د ده په شعري کلام کې دښکلا ژور هنري مفهوم، دحسن او جمال عشق او محبت، سوز او ګداز، د طبعیت د مناظرو هنري ښکلا، حماسي، تصوفي او اخلاقي فکرونه او تصورونه په ډیر لطیف انداز او افکارو کې معرفي او انځورشوي دي.دبیلګې په توګه:

که هر انسان په لاس کې تینګ د خدای قرآن ونیسی
نو هله پوه شه لوړ مقام به دانسان ونیسی
انسان شریف دی پیدا کړی پاک الله له ازل
هم یی رتبه ورته ورکړی په ملکو افضل

یا:

ای خالقه خوله کې ژبه د ثنا را
په مغزو کې د عرفان ښکلې رڼا را
چې دځان اود جهانه خبر نشم
پاکې میني له رحیق ډکه صهبا را

یا:

هغه ځوک چې په عرفان سره حسیب شی
په نظر دټولو خلکو به حبیب شی
مستغنی به وی په ژوند په هر ځای کې
چه دعلم خزاني د چا نصیب شی

یا:

زما مغزو کې دې استاذه ښه رڼا پیدا کړه
سترګې مې وی خو بینای پکې هم تا پیدا کړه
تا مې په ژبه کې د لوست دپاره سا پیدا کړه
تا مې په روح کې د پوهنی څه برښنا پیدا کړه

یا:

زما د اوښکو مرغلرونه پوښتنه وکړه

دخپلو مستو شوخو سترگونه پوښتنه وکړه

زما د سوی زړه د هیلونه پوښتنه وکړه

خپلو ښو او کږو وریځو نه پوښتنه وکړه

چې د (پرهیز) د مینی کچ درته ښکاره شی لیلی

له زړه دې لیری دا سودا تراره شی لیلی

یا:

جانانه تا سره خو مینه ډیرینه لرمه

د ډیری مینی او اخلاص ډکه سینه لرمه

لکه پتنگ مې ستا دمخ په شمع ځان سیزلی

دسوزو ناز ډرامه ښکلی رنگینه لرمه

یا:

د خپل آشنا د لاسه تل په زړه زخمونه خورمه

په لپولپو د زړه وینی او غمونه خورمه

چې یی د مینې سمندر کې مې لاهو کړلو ځان

په دم قدم اوس له طوفان ټکرونه خورمه

یا:

نه وینم ستا د ناز خندابیا چیرته؟

نشته دی سیال دې د ښکلا بیا چیرته؟

چې مې زړگی پرې لړ ډاډه غوندی شی

نشته زما د زړه لیلی بیا چیرته

یا:

جار دې شم ساقی شراب پیالې پیالې

راکړه دم په دم چې شم خولې خولې

وچې ترسیدلې شونډی ناست یمه

حیف چې بهار درومی بی نشې نشې

یا:

په کار مې هیڅوک نشو د هجران په توره شپه کې

محبوبی کړه رڼا زما جهان په توره شپه کې

که غم دې د بیلتون راباندی جوړه توره شپه کړه

خو جوړ د زړه لمبو کړ چراغان په توره شپه کې

یا:

یوه شپه تته رڼا کې په ژړا وم

لکه شمع سوزیدمه یک تنها وم

شمع ورو ورو سوزیده ویلې کیدله

سوز گداز د عشق نه ډیر په واویلا وم

یا:

یا شمع شه بلیږه پلوشو سره راځه!

یا ځان ستی پتنگ کړه د اسروسره راځه!

یا دا کړه یا هغه خو په رموز د ژوندون پوه شه

ژوندون سوزو گداز دی د اسروسره راځه!

یا:

جار دې شم جار نور د چشمانه زما

د راز و نیاز ښکلی جهانه زما

نوره دې مینه پتولی نشم

لوخړی خېژ ی له ګریوانه زما

یا:

زما او ستا منځ کې پټ راز دی چه رسوایی نه کړې!

د خوږې مینی راز و نیاز دی چه رسوایی نه کړې!

زه لکه شمع ویلې کیږم او سوزیږم درته

زما په برخه دا ګداز دی چه رسوایی نه کړې

اروابناد عبدالرحمن پژواک چې زموږ د هیواد یو نوبښتګر، او مخکښ لیکوال دی د پرهیز صاحب په هکله په خپله یوه لیکنه کې داسی وایي:

(د پرهیز اشعار به د ده د زړه بخړی وي اماد هر پښتون د زړه سره خپل خاص ربط لري.

زما رابطه د زلمی پښتنود آثارو سره هغه رابطه ده چې دپښتو دژبې د ترقي د هیلی سره یی لرم.پرهیز په شروع کې فاتحه د پخوانیو په شان وړاندی کړی اما د دی کتاب په زړه کې یی هغه ارمانونه څرګند کړي چه د ننی پښتنو په زړونو کې ده، د پرهیز د اشعارو سادګی زما ډیره خوښه شوه دا سادګی په شعر کې هغه سلاست دي چې لوی صفت ګڼل کیږي.)

پرهیز صاحب په خپلو لیکنو او شعرونو کې د ټولنې غمیزې اوناخوالې، د ژوند دردونه، خوږې اوترخې، نیمګړتیاوې اوستونزې، عاطفي، ملي او انساني احساسات او د ټولنیز مناسبات، عدالت، انصاف، او وطن پرستي، دپښتون ملت او د ولس ویښول او د دوی عیبونه او نیمګړتیاوې وربښودل په ډیر ښکلو انځورونو، سمبولونواو لوړو خیالونو کې معرفي او ترسیم کړی دي.دبیلګې په توګه:

ورک په مایوسی کې یم، هیله رانه ورکه ده

مینی پسی ګرزم هر ځای مینه رانه ورکه ده

توری تروږمی کې تل، بابېزې لوخې پوخې کړم

وچ لکه لرګې شومه چې وینه رانه ورکه ده

یا:

ځله ګرزې سر هوا کې کبرونه؟
د فانی دنیا په شتو کوې وياړونه
خدای دې هير دی په دنيا دستا تکيه ده
په دغه لاره کې ګالی تل ربړونه

يا:

خدايه زړه کې ډيوه بله د الفت را
خوار غريب سره د مرستی حکومت را
چې د لاسه مې خواران په چيغو سروی
وچ په بند ښه له دې لاسه فراغت را

يا:

که آرام هوسا، ژوند غواړی د پوهنې توان پيدا کړه
د زړه سره ځان تکړه کړه په همت عرفان پيدا کړه
ناپوهی توری تروږمی نه، هله ژر شه ځان بهر کړه
خپل تياره جهان د پاره لوی علمی دوران پيدا کړه

يا:

پوهه ژوند دی، رڼايی ده، بی له پوهې ژوندون ګران دی
چا چه پوهه ټينګه کړی، هغوې خيال نن تر آسمان دی
د پوهنې لوی ډيوې خو، وې روښانه زمونږ کور کی
اوس چه پاتی يو تياره کی، ټول قصور زمونږ د ځان دی

يا:

سوزو تل تر تل د ځانځانی په سرو اورونو کی
وينه مو شوه سپينه حرارت نشته په زړونو کی
وينه مو شوه سپينه يو دبل غوښو ته ناست يو مونږ

دغسی ناخوالی کوو وایو چه بیا راست یو مونږ

یا:

چې ټول ملت په سمه لار اوپه قانون وی روان

لوی او واړه په یو هدف د خپل سمون وی روان

د خپل هیواد د اعتلا په پیوستون وی روان

حاکم محکوم، خان او غریب په یو مضمون وی روان

یا:

دا پیغام د دوران شام و سحر دی

ویښ شه ویښ کنه خاک دې په سر دی

له پخوا کړې نارې چه ډیر سیخ یم

د زمری ځوی اتل د تاریخ یم

له دې ویاړ نه کوم سود میسر دی؟

ویښ شه ویښ کنه خاک دې په سر دی

یا:

ځلمی پښتون یم دپښتو ټوله معنی پیژنم

چې پکې ژوند کړم دشرف هغه دنیا پیژنم

مور په زانګو کې راته درس د قربانی راکړی

د ابراهیم خلیل الله دین له پخوا پیژنم

وطن ناموس دی دناموس ساتنه فرض ده په ما

دې فریضه کې لوی ایثار دخدای رضا پیژنم

یا:

ولی ته داسې غافل یې، وایم تاته ای پښتونه

خدایرو خدایرو چې ورکیږی که کوی نور هم خوبونه

وایایست څو به په اوژو وړی، دپردو، درانه بارونه

ځو زغمی به په ذلت کې، د خونخوارو دا ظلمونه
دپردو له ګوډاګیانو، پاسی خپل وطن مو پاک کړی
بیا دخپلی آزادی د دښمنانو سینی چاک کړی
ای پښتونه پاسه ویښ شه، آخ دېب د دنیا ګوره
خپلواکی ته غورزنګونه او جګړې هره خوا ګوره

اروابناد ګل پاچا الفت چې زموږ په ټولنه کې یو ستر نامتو، مجتهد، نوښتګراومفکر لیکوال او شاعر دی د پرهیز صاحب په هکله په خپله یوه لیکنه کې داسې وایي:

(د ښاغلي پرهیز د زړه بخری چې د ده داشعارو مجموعه ده ما ټول ونشو کتلی مګر ډیر ښه ښه شعرونه مې پکې ولوستل چې په ربښتیایي شعري کیف درلود او شعري محاسن پکې ؤ.دپرهیز په شعر کې سربیره په سلاست او روانی هغه شی هم موجود دی چې شعر ورته ډیر ضرورت لري چې هغه احساسات او عواطف دی ځنګه چې ښاغلی پرهیز یو سپیڅلی او پاک زړه پښتون دی چې دحق او حقیقت په مقابل کې نورو شیانو ته څه ډیره اعتنا نلری او هر کله جرءت او صراحت نه کار اخلی شعر یې هم د همدغی جذبې له تاثیر لاندی جذابیت پیدا کړیدی چې په زړونو ډیر اثر لری.زه دا اشعار د قدر وړ ګڼم او په ډیر ښه قیمت ورته قایل یم.دوطن مینه، دملیت احساس، انسانی عواطف او دیوه دردمند زړه اغیزی پدی اشعارو کې ډیر ښه ځای لري او زړونو خاوندان ورته په ډیر ښه نظر ګوري.)

په پای کې غواړم ووایم چې په ربښتیا سره پرهیز صاحب زموږ دپښتو ادب په تاریخ کې یو وتلې اوپیژندل شوې لیکوال او شاعر دی.ده دخپلوادبي او قلمي لیکنو په وسیله دپښتو ادب د ودی اوپرمختیا لپاره ډیر زیات کوشش کړې دی، چې د ده نوم لکه دنورو لیکوالانواو شاعرانو په څیر زموږ دهیواد د ادب په تاریخ کې نه هیریدونکې اونه ورکیدونکې دی.

(یاد دی ژوندې او د ده ادبي ډیوې دی تل بلې اوسي.)

په ډیر درنښت،

انجنیر عبدالقادر مسعود

دپرهیز صاحب د شعري اثر نه مو چې (د زړه بخرى) نومیږي یو څو شعرونه خوښ کړي دي، چې د تاسو ادب دوستانو پام ورته راګرځوم:

زما لیلی وطنه!!

تل ستا خدمت ته یم ولاړ په تینګه ملا وطنه زما لیلی وطنه

په هر یو کار کې لټومه ستا رضا وطنه زما لیلی وطنه

وطنه ته مې مشال زه دې پتنګ یم لیوال

په سولو نه یمه ټال لرمه تل دغه خیال

تل ستا دمیني اور کې خوښ یمه جلیاوطنه زما لیلی وطنه

ته زما باغ وبوستان ښبنتن دې مه کړه خزان

وې دی ستا خوښ بلبلان کله راتلی شی قارغان؟

د غیرت توره مې تر ملا مالیار یم ستا وطنه زما لیلی وطنه

فولادی زغر د غیرت لرم په تن دهمت

ټوپک په لاس د وحدت کوم د ستا حفاظت

بد خوا غلیم کله پریږدمه ستا په خوا وطنه زما لیلی وطنه

پښتون عسکر یمه زه لوی ځیکر وریمه زه

لکه اژدریمه زه په غلیم بریمه زه

د ننګ په ځای کې د سرکله کړم پروا وطنه زما لیلی وطنه

پښتون عسکر یم زمری په بل چا نه کړم تیری

که څوک په ما کړی تیری زه به ترې وړمه بری

ښنتن مى مل يم مسلمان تاج د ايشيا وطنه زما ليلى وطنه
ما ظالمان رټلى ښکيلاک ګران رټلى
هم خاينان رټلى په سپين ميدان رټلى
دآزادئ لمر کړى شوغلى ستا په فضا وطنه زما ليلى وطنه
افغانستان ساتمه خپل لوړ نشان ساتمه
پت د انسان ساتمه په هر زمان ساتمه
دا مي لوړلى د (پرهيز)په دي انشا وطنه زما ليلى وطنه

ځلمى پښتون!

ځلمى پښتون يم دپښتو ټوله معنى پيژنم
چې پکي ژوند کړم دشرف هغه دنيا پيژنم
مور په زانګو کي راته درس د قربانئ راکړى
د ابراهيم خليل الله دين له پخوا پيژنم
وطن ناموس دى دناموس ساتنه فرض ده په ما
دې فريضه کي لوى ايثار دخداى رضا پيژنم
وړى جنازې د شهيدانو د آسمان ملکي
لويه رتبه دشهادت زه په ريښتيا پيژنم
زه داسى مرګ په پنځه و خته له ښښتنه غواړم
هم افتخار د نوى نسل په سبا پيژنم
که څوک زما په حريت او آزادئ بلوڅيږى
زه به هغه ظالم روا ځانته غزا پيژنم
دغه پيغام په لوړ آواز دى زما ټول پښتون ته
چې بى د توري دپت ژوند لکه عنقا پيژنم
تورى له تيکو نه بهر کړى يا چار يار وکوى!

د كمينه غلام تنبه ته دا فتوا پيژنم
دغه پيغام دى د(پرهيز) دلروبروپښتون ته
چي ښنتني ژوندته آزاد د پښتونخوا پيژنم

لوى ظفر!!

د دنيا موقتى ژوند دى، نن سبا ترې كوچ سفر دى
دا چي هست دى په دنيا كي، لوى سفر ته يى حضر دى
كه زر كاله څوک ژوندى وى، خو بيا هم مرگ ورپسى دى
چي نيته د مرگ پوره شي، هغه دم بيا لاس په سر دى
مال دولت اولاد شى پاتى، په تش لاس ترې روانيزى
گور كفن دى هم په شک كي، چاته رسى خداى خبر دى
د انسان هميشنى ژوند، پس له مرگه دى عقبى كي
مومنان ځى جنتوته، ملحدانوځاى سقر دى
مومنان به وى تل پاتى، د بهشت په نعمتو كي
هلته حورى او غلمان دى، لوى نعمت حوض كوثر دى
دشيدو، شاتو، شرابو ويالى ډكي وي رواني
دا توصيف په پاک قرآن كي، الله كړى مكرر دى
د دنيا په نعمتو هم شكر ډير كوه (پرهيزه)
چي ديدار درب ته ورشى دا نو څومره لوى سفر دى؟

عرفان

هغه څوک چې په عرفان سره حسیب شی
په نظر دټولو خلکو به حبیب شی
مستغنی به وی په ژوند په هر هر ځای کې
چه دعلم خزانې د چا نصیب شی
ناپوهی د میکروبو سره به یی جنګ وی
چه دپوهی په حکمت سره طبیب شی
کوم ناپوه که په طالع او چانس شی وړاندی
بله ورځ ارومرومخ په نشیب شی
علم زده کړه او مسلح شه د اخلاقو
ځکه هر ځای د لمانځنی وړ ادیب شی
چه رنځور پخپل (پرهیز) کی احتیاط نه کړی
بیا آخته په بابېړي هغه غریب شی

پوهنه رڼا ده

پوهه ژوند دی، رڼایی ده، بی له پوهې ژوندون ګران دی
چا چه پوهه ټینګه کړی، هغوي خیال نن تر آسمان دی
د پوهنې لوی ډیوې خو، وي روښانه زمونږ کور کی
اوس چه پاتی یو تیاره کی، ټول قصور زمونږ د ځان دی
تېر په تېره، تېر به هیر کړو، عزیزانو اوس هم وخت شته
ځان سمبال په علم وفن کړی، چه پراخ درته میدان دی
په دې هر سړی قایل دی، چه بی پوهی ژوند هیڅ نه شی
بی له پوهی به ژوند وشی، خو دا ژوند د مړو په شان دی

هغه خلک چه نړۍ کې، پر مخ تللی په شان شان دی
هغه واړه وطنپاله، ساینس پوه تخنیکران دی
د(پرهیز) د (زړه بڅری) په خوږ لن د ننه کار کړی
وخت به راشی چه په پوهه، دا هیواد گل وگلزار کړی

بهار درومی!

جار دي شم ساقی شراب پیالي پیالي
راکړه دم په دم چي شم خولي خولي
وچي ترسیدلي شونډی ناست یمه
حیف چي بهار درومی بی نشي نشي
گوره زاهد ناست دی د شاهد سره
سر پري شرابونه دی ولي ولي
خلاس کړه دخم سر چي خمار مات کړمه
وکړم په هر پیک په غم حملي حملي
داسی نغمه سر کړه چي یاران مست شی
پورته شی محفل کي ولولي ولي
دا تنده به ماته کړم (پرهیزه)ستا
بس دی زیاتی مه کوه گیلي گیلي

توره شپه

په کارمي هيڅوک نشو دهجران په توره شپه کې
محبوبی کړه رڼا زما جهان په توره شپه کې
که غم دې بېلتون راباندی جوړه توره شپه کړه
خو جوړ د زړه لمبو کړ چراغان په توره شپه کې
توپان د ارمانونو مې ودان زړه کې پيدا کړه
شروع چې مې د سترګو شی باران په توره شپه کې
تياری او تروږمې کې رانه ورکه لاره چاره
پوه نه يم چيرته ليږدی مې کاروان په توره شپه کې
(پرهيزه) په ژړا ژړا کې بار د زړه سپکيږی
فايده ده خپه نشی د باران په توره شپه کې

زه او شمع

يوه شپه تته رڼا کې په ژړا وم
لکه شمع سوزيدمه يک تنها وم
شمع ورو ورو سوزيده ويلې کيدله
سوز ګداز د عشق نه ډير په واويلا وم
ما وې شمعې ته په څه داسې ژړا کړې
زه اريان ستا دې ژړا ته لا پخوا وم
شمعې وی په نرۍ ژبه په ژړا کې
چې له اصله سوز ګوداز ته زه پيدا وم
څو چې سوزم ويلې کيږم ژوندی پايم
که دا نه وی لا د وخته زه فنا وم

هومره ژوند کړم چې سوکړی شم سر تر پایه
زه پخوا لا پوه دژوند پدی معنی وم
حقیقت د بیوسی شمعی څرګند کړ
که څه هم (پرهیز) د سوز ګداز اشنا وم

هیریږی کله؟

جانانه ستا ښکلی یادونه مې هیریږی کله؟
مستې مستی او ستا نازونه مې هیریږی کله؟
که په بیوزلی زړه مې بار راز راز غمونه دی ډیر
واړه به هیر کړم ستا غمونه مې هیریږی کله؟
ستا د خوږو شونډو مزه چې یو ځل ما څکلی
په ژوندانه کې دا خوندونه مې هیریږی کله؟
ستا خوږه مینه مې په وینو کې ټوپونه وهی
دا تلوسې او دا ټوپونه مې هیریږی کله؟
(پرهیز) به مړ شی په ارمان کې خاوری به شی
ستا په مړوند د ناز خوبونه مې هیریږی کله؟

مینه دزړه کار دی

تا نه چې زړه خپل صبر ولی نه شم
چاره مې څه ده څه کولی نه شم
دا دزړه کار دی هیڅ تدبیر نه منی

دا مې تقدير دی بدلولی نه شم

په تروه تنده راته مه ګوره هيڅ

مينه کې دا وضع زغملی نه شم

دننه زړه کې مې بريښونه کيږی

دا په هيڅ شی تکرولی نه شم

ستا استغنا می ژړوی محبوبی

سيلاب د اوښکو وچولی نه شم

(پرهيز)خو تاته معصوم زړه درکړی

دا معصوم هيڅ کرارولی نه شم

د مينی دنيا

ستا ښکلی دنيا ته په هوس ارمان راغلی يم

لاس دميني راکړه چې زه ډير ستومان راغلی يم

کښينه مخامخ راسره ای محبوبی جار دې شم

ګوره سوی لوی د پتنګ په شان راغلی يم

ښه په مينه مينه نازولې راته وګوره

ستا د خوږو سترګو په آرزو حيران راغلی يم

ستا په لټه راغلم راته ګوره د مجنون په شان

ستا ليدو د پاره په ژړا افغان راغلی يم

وکوه زړه سوی او ډيره مينه ته له ماسره

خير که مسافر يم زه په ښه ګومان راغلی يم

راشه د سرو شونډو په پياله مې تنده ماته کړه

مات به خپل (پرهيز) کړم زه په کلک پيمان راغلی يم

ښکلی خیال

بیګاه ښه شپه وه تا سره ناست په پالنګ ومه زه
د دنیاګی ټولو غمونو نه په ځنګ ومه زه
ما درته کړی ګیلې مانې تا کړې دناز خبری
ستا د سرکو شونډو ښکلا ته پواترنګ ومه زه
د ډیری مینی غورزو پرزو کې ناڅاپه ویښ شوم
چې نه وصال و نه مینا نه ستا په ځنګ ومه زه
یواځی پروت ومه زه (پرهیز)ستا په خېالونو کې ډوب
په صبحدم کې مایوسی سره په جنګ ومه زه

د قدر شپه

هغه شپه یاده کړه چې دواړه خوا په خواوسره
ناز نیازونو کې غمونونه جدا وسره
دییغلتوب مستو مستیوکې غرقا آوی ته
زه د ځوانی په نشه ډوب وم معما وسره
په ناز مکیز به سر زما په ځنګل کیښوده تا
ما به کړې لوبې ستا د زلفو اژدها وسره
ستا شرابی شونډو کې پټی د ځوانی نشی وې
زه مست خراب وم ستا دحسن د مینا وسره
د قدر شپه وه ای (پرهیزه) بیا به راشی کله؟
چې رازو نیاز کې محو شوی تر سبا وسره

د شونډو مسکا!

ليلى ستا په سرو شونډو کې موسکا مزه کوی
ربنتياچې نازنينى ستا ادا مزه کوى
په ډيره توده مينه مي يو ځل خواته نژدى شه
قسم چې دا ستا خوله له هرې خوا مزه کوی
چې ته نازو نخرى کړې زه عذرونه او زارۍ
په ترخ کې غلې غلې څه عطا مزه کوى
که بای مى لوده عقل هيڅ گرم نه يم محبوبى
د مينى د پوړۍ دا ارتقا مزه کوى
(پرهيز)به سپيلنى شى ستا د حسن په مجمر کې
محبوبى دا لوگى تاته بيا بيا مزه کوى

مستې خبرى!

وينځى چه مي زړه تل له غمونونه
جار شم د مغان ډکو خمونونه
فرش مي مصلي کړه د ساقي پښو ته
اخلمه اوس خوند ډکو جامونونه
ژوند مي ابته شو پرهيزونو کې
هسې شوم ستومانه دې سوچونونه
لار د خرابات مي اوس نيولى ده

موړ یم د چلو ریاضتونونه

کله وی مستی کله خمار دلته

وینم جهانونه د کیفونونه

خوش یم د رندانو په محفل کی اوس

بیا مي مونده ژوند دي اتیونونه

مست وخراب خوښ یم خرابات کي پروت

نه کړم انتفاع د چا پندونونه

دا مستي خبرې د جنون نه دی

کړمه دا له پوهی او فکرونونه

ما چه خپل (پرهیز) په میو مات کړلو

ګرم یم دخوبانو له نازونونه

ژوندی فکرونه!

نړۍ واله زړوره توریالی قومه پښتونه

ژر ښکاره دي کړه میرانه، بیا پوره کړه خپل هوډونه

یو ځلی بیا تولي نړۍ ته میړنتوب دې خپل څرګند کړه

خپل تاریخ په غور ګوره چې وو څنګه ستا نیکونه؟

د وطن لیلی په مینه هغوی تیر له مال وسر وو

له وطنه یی ځارول تل خپل مالونه او سرونه

دا په تا څه کانی وشوی چې ډب ډوب په خوب وده یی

ړوند او کوڼ شوې ګورې نه چې په تا کیږی څه چمونه

لور په لوری ترقی ده خلک وختل آسمان ته

ته اوس هم نه کوی پام چې په تا څه کیږی کارونه؟

بی له پوهی ژوندون ګران دی په نړی کې که پوهیږی

شوه دنیاد هغوی خلکوچې ژوندی لری فکرونه

ستا دي لوړو، غرو، رغونو، د غیرت کلکه زانګوکي

دي روزلی ننګیالی او ډیر پتمن ستر ستر مېړونه

ته بچی یی د دي خاوری حلالی زوی د پلرو خپل

ته هم هغه شان پښتون شه زده کړه هغه شان خویونه

دغه هسک او اوچت غرونه دا ښپاندلوی لوی سیندونه

که ته پوه شی ستا لوړتیا ته، دا دی واړه مخزنونه

برښنا شته ستا په سیندوکي، غرونه ډک دی له فولاډو

لویی دښتی درته خار کړی، چې ته جوړ کړی لوی بندونه

راشه پاڅه په کلک عزم، متې و نغاړه خپل کارته

ای (پرهیزه) وایم تاته، راشه پریږده نور بحثونه

شنبه، ۳۱ اکتوبر ۲۰۱۰

www.esalat.org